

El negoci de ser ex-president

José María Aznar ingressa vora 1,5 milions anuals a base de conferències i assessories internacionals, sobretot per a empreses nord-americanes. L'ex-president socialista Felipe González arriba als 600.000 euros anuals, bastant per sota del que guanya Aznar. José Luis Rodríguez Zapatero, de la seua banda, ja ha començat la profitosa carrera d'ex: ha cobrat un mínim de 700.000 euros de Planeta per firmar les seves memòries.

Els ex-presidents espanyols segueixen la petja dels britànics i nord-americanos a l'hora de fer diners rendibilitzant la jubilació pública amb negocis privats.

La indústria dels ex-presidents espanyols no està en crisi. Ni prop fer-hi. Seguint la petja dels grans negocis que fan els seus col·legues nord-americanos i britànics, assessoren grans empreses, bancs, fan conferències excel·lentment retribuïdes... i van

amassant una fortuna bastant important. Sense atenció mediàtica, crítiques ni rebombori polític. El PP i el PSOE no volen ni parlar del tema. En els últims anys només des d'Izquierda Unida, a través de Gaspar Llamazares, i des d'ERC, mitjançant Joan Ridaó, van criticar el 2011 el fixatge de José María Aznar i Felipe González com a assessor i conseller, respectivament, d'Endesa i Gas Natural. Però fora d'això, res. Silenci. La profitosa indústria dels antics caps de govern es desenvolupa molt lluny de l'escrutini públic.

Legalment la figura de l'ex-president espanyol està regulada per un Reial Decret de 24 d'abril de 1992. Se'ls atorga una pensió vitalícia, no subjecta a cap incompatibilitat, la quantia de la qual varia una mica cada any en funció de cada Pressupost General –el 2014 eren 74.580 euros– i, a més, se'ls cobreix la despesa de tenir dos col·laboradors de lliure designació, oficina, cotxe i xofer oficial i seguretat; a banda, se'ls dona gratuïtat en viatges en companyies de caràcter públic o de referència estatal tant per terra, mar com aire. Poden formar part, a més, del Consell d'Estat a canvi de 74.000 euros més, tot i que aquest càrrec sí que està subjecte a certes incompatibilitats. En conjunt, no està gens malament. Ingressen al voltant dels 150.000 per any, tenen viatges de franc... Però no els basta.

El gran negoci. L'últim dels ex-presidents espanyols és el socialista José Luis Rodríguez Zapatero. Ingressà en el club el desembre de 2011. Hi està, doncs, poc més de tres anys. Cobra la pensió i la retribució del Consell d'Estat. És l'únic dels tres antics caps de l'executiu central que segueix en aquesta entitat, perquè ni Felipe González ni José María Aznar formen part per mor de les incompatibilitats. S'estimarien més guanyar generoses quantitats de doblers a l'empresa privada. Es podria entendre per això que Zapatero fa una carrera postpresidencial diferent de la dels seus dos col·legues. Però en realitat és que només l'està començant. També apunta maneres que indiquen que probablement acabarà seguint el mateix camí que els altres dos. De moment, ja s'ha deixat temptar pel negoci de firmar les seves memòries, que ha publicat –el primer de tres llibres– Planeta, la poderosa editorial que atorga un tracte

Els ex-presidents espanyols segueixen els seues homònims angloxassons

privilegiat als ex-presidents i antics polítics amb altes responsabilitats.

El negoci que fan els polítics publicant memòries està dins la boira. No n'hi ha informació. Però un cas, el de José Bono, dona pistes interessants. Segons *eldiario.es* l'ex-president del Congrés s'embutxacà 600.000 euros de Planeta en concepte de bestreta de drets d'autor per escriure *Les voy a contar*. Havien de ser dos volums. Del segon, no se'n sap res. El diari digital cita l'observatori de consum Nielsen per dir que la xifra de llibres venuts per Bono no arribà als 30.000. Segons la professora de la universitat de Barcelona, Magda Polo, especialista en el món editorial, citada per *El Mundo* el 15 de desembre de 2013, l'empresa que publica un llibre d'aquest estil, que es ven a un preu mitjà d'uns 22 euros, ingressa, un pic descomptades les despeses d'impressió, distribució, etc., uns 5 euros per exemplar. És a dir, que els ingressos de Planeta pel primer llibre de Bono serien de l'ordre dels 150.000 euros. Tenint en compte que pagà quatre vegades més a l'autor, pareix evident que no és un tipus de llibre que sigui un bon negoci per a l'editorial. Però sí que ho va ser per a Bono. Els drets d'autor solen ser el 10% sobre el preu de venda al públic. És a dir que l'ex-president del Congrés hauria d'haver cobrat, a tot estirar, uns 70.000 euros, però Planeta pràcticament li multiplicà per deu aquesta quantitat. És un bon exemple per entendre l'estrany negoci de l'edició de llibres d'ex-rellevants polítics.

L'ex-president Aznar obté la seua fortuna gràcies als contactes que va fer EUA

A Zapatero la immersió en aquest negoci tampoc li ha anat gens malament. Segons la mateixa informació del diari citat, va cobrar per firmar el seu *El dilema* –i dos llibres més que encara no s'han editat– un mínim de 700.000 euros, tot i que altres fonts eleven encara més la quantitat. No està gens malament: en els quatre anys que han passat des que deixà de ser president ha guanyat 1,3 milions d'euros. Però és molt poc si es compara amb els ingressos dels altres dos ex-presidents.

José María Aznar cobra la pensió vitalícia que li correspon i, a banda, ingressa ingents quantitats de doblers que li paguen empreses privades, sobretot dels Estats Units. Es coneix que ingressa al voltant dels 200.000 euros anuals per fer d'assessor de New Corp, el gegant empresarial del magnat Rupert Murdoch, que edita *The Wall Street Journal* i *The Times* i que és propietari de diverses cadenes de televisió com CNBC i Fox News. També el va fitxar el 2011 com assessor Endesa a raó de 200.000 anuals més. A més, té ingressos –no se'n sap la quantitat– de la universitat de Georgetown per fer-hi seminaris i conferències, així com de l'Institut Tecnològic de Monterrey, on no consta per què. A banda, cobra xifres desconegudes per assessorar dos fons d'inversions nord-americans: un és Doheny Global Group, que actua sobretot a Europa de l'Est, i l'altre és J.E. Roberts, dedicat al mercat immobiliari. L'ex-líder conservador és així mateix assessor de Barrick Gold Corporation, una empresa minera d'extracció d'or a cel obert amb seu a Toronto i que explota mines arreu del món, i a la qual, per cert, també consta com a assessor Jeb Bush, germà de George W, l'amic d'Aznar. Des de 2013 és conseller del bufet d'advocats més gran del món, el nord-americà DLA Piper, que té oficines a 30 països i que compta amb 4.200 professionals en plantilla. A finals del mateix any es convertí en assessor de John Scot, president a Espanya de la consultora internacional KPMG. A banda, ingressa diners per les conferències que fa, a raó d'un mínim de 36.000 euros per hora i mitja de discurs. I, per descomptat, ha publicat les seves memòries a Planeta. Tres llibres (*España puede salir de la crisis*, *Ocho años de Gobierno* i *Cartas a un joven español*) a canvi de 600.000 euros. En

Les “portes giratòries”

No es tracta només dels ex-presidents. També molts alts responsables governamentals fan un bon negoci quan deixen el càrrec. Passen a empreses privades relacionades amb la feina pública que feien, o bé són nomenats membres dels consells d'administració de grans empreses o bancs... És un fenomen general a totes les democràcies. Se'l coneix amb el nom de “portes giratòries” – *revolving doors* en anglès–, és a dir, el fluid trànsit d'alts càrrecs del sector públic al privat i viceversa. Un moviment sempre sota sospita, per allò del tràfic d'influències. Un fenomen que, malgrat les crítiques que genera, continua produint-se continuament amb tanta o més intensitat que sempre.

En això PP i PSOE estan agermanats. Es cobreixen l'un a l'altre. És significatiu quant a això que el govern de Mariano Rajoy donés el plàcet a nombrosos antics responsables de l'executiu de Zapatero perquè passessin a treballar a l'empresa privada sense esperar els preceptius dos anys perquè venci la incompatibilitat. La qual incompatibilitat està prevista a la llei: durant aquest període després de cessar del càrrec s'ha de demanar permís a l'Oficina de Conflictes d'Interès de l'Executiu per fer feina en l'àmbit privat. En efecte, segons informava *estrella-digital.es* el passat 8 de febrer, el govern Rajoy ha autoritzat durant la legislatura actual a un total de 84 ex-altos càrrecs a treballar en empreses privades. I només una dotzena d'aquests es reintegraren a les seves antigues feines. Més de la meitat van ser fitxats per empreses relacionades amb les competències del ministeri en el qual treballaven. La resta, una trentena llarga, han passat a ser membres de gabinets de consultoria i assessoria. Cal dir que la majoria, exactament 53, eren alts càrrecs del segon govern de José Luis Rodríguez Zapatero, que cessaren en les seves responsabilitats polítiques a finals de 2011 o principis de 2012.

conjunt, segons assegura *elconfidencial.com*, els ingressos anuals de la societat Famaztella –acrònim de família Aznar Botella”, que és la que canalitza tota aquesta entrada de diners, se'n van a 1,5 milions anuals, aproximadament.

Felipe González ingressa bastant menys que Aznar. És l'únic ex que no ha caigut en la temptació de Planeta. S'estimà més que el seu llibre, *En busca de respuestas*, fos responsabilitat de l'editorial Debate, de Random House Mondadori. No constà la quantitat que cobrà. Literatura al marge, aconseguí ingressos a través de l'assessoria que fa en els negocis del seu amic i magnat mexicà Carlos Slim, un dels tres homes més rics del món. Així mateix, va crear i té la majoria de les accions d'una empresa, Ialcon Consultoria, compartida amb els seus tres fills, dedicada inicialment –fou creada el 2001– a l'especulació immobiliària, la construcció i compra-venda de terrenys. Segons *elconfidencial.com*, el 2012 la societat familiar obtingué uns 200.000 euros de beneficis. Per una altra banda, González cobra 126.000 euros anuals com a conseller de Gas Natural, càrrec que

obtingué el 2011, del qual ha dit que “és molt avorrit”. Així mateix rep un mínim de 22.000 euros per cada conferència que realitza arreu del món. En conjunt podria ingressar de mitjana anual, seguint el que diu el diari digital esmentat, al voltant dels 600.000 euros.

Estrelles estrangeres. En el cas de França, els ex-presidents de la República tenen un estatus semblant a l'espanyol, però més ben pagats. Disposen d'oficina, seguretat, cotxe, set col·laboradors i viatges gratuïts, a més de 72.000 euros anuals de pensió vitalícia i 138.000 més com a membres del Consell Constitucional. Tant Jacques Chirac com Nicolas Sarkozy gaudeixen d'aquests privilegis. Sarkozy també va entrar en el circuit internacional de conferències d'ex-presidents. No hi ha dades sobre quant cobra per aquest concepte, però no poden ser xifres molt diferents a les dels espanyols. L'antic inquilí de l'Elisi, de tota manera, es prodiga poc en els negocis perquè té la vista posada a retornar a primera línia de la política i per tant es cuida molt de no fer res que pugui desbaratar aquesta ambició.

La fortuna que ha fet Tony Blair en tan poc temps ha generat crítiques a la Gran Bretanya.

Malgrat que la premsa parisenca l'ha situat com a possible assessor d'un fons d'inversió àrab i d'altres grans operacions, en realitat res de tot això s'ha concretat. A hores d'ara el seu interès no és guanyar diners sinó preparar el retorn a la batalla política.

L'italià Silvio Berlusconi cobra una pensió oficial de 96.000 euros l'any. No escriu llibres ni fa conferències. Ni falta que li fa. El seu imperi televisiu i d'empreses diverses l'han convertit en el ciutadà més ric del país amb una fortuna estimada d'uns 8.000 milions. Malgrat ser ric, no perdona a l'Estat la pensió.

A Alemanya els ex-cancellers disposen més o menys dels mateixos privilegis que a Espanya i França, però amb una pensió més alta: 240.000 euros anuals. El socialdemòcrata Gerhard Schröder treballa, a més, com a advocat especialitzat en assessoria a empreses, i, a banda, és consultor de l'empresa editorial suïssa Ringier AG, sense que consti quant ingressa per aquests conceptes privats.

Als Estats Units la figura dels ex-presidents està regulada per una llei de 1958 que preveu una pensió vitalícia, actualment d'uns 154.000 euros, i tot un seguit de privilegis a compte dels pressupostos públics com tenir oficina, cotxe i xofer oficial, seguretat, personal de suport i fons per a viatges. S'ha

El nord-americà Bill Clinton és una estrella que també genera molts de diners, i fins i tot l'esposa, Hillary, i la filla, Chelsea, s'han sumat al negoci familiar.

convertit en tradició que tots escriguin el respectiu llibre de memòries que els atorga una bona quantitat de doblers ja que solen ser molt venuts i, sobretot, fan conferències arreu del país extremadament ben pagades. Al contrari que a Espanya, els llibres dels ex-presidents solen tenir bona venda. Per exemple, *Decision Points*, de George W. Bush, publicat a finals de 2010, va vendre dos milions d'unitats en els primers dos mesos a les llibreries, per la qual cosa s'embutxacà 1,5 milions d'euros. Tot i ser una xifra important, allò en què de veres guanyen més doblers és amb les conferències. Grans empreses, universitats, bancs... conviden els ex-presidents a fer una xerrada, i a canvi se'ls paga molt bé. Es considera que d'alguna manera és una compensació per la dura feina feta a Washington en defensa del país i dels seus conciutadans. Bush Jr. havia acumulat el 2013 per aquest concepte, d'ençà que va deixar el gener de 2009 la Casa Blanca, quasi 11 milions d'euros, segons va explicar el seu portaveu David Sherzer; amb els altres ingressos, la fortuna superava els 14 milions d'euros.

Les xifres de Bush no són res comparades amb les del celeberrim Bill Clinton. No hi ha hagut cap més ex-president nord-americà que s'hagi sabut vendre millor. Entre el moment que abandonà el 1.600 de l'avinguda Pennsylvania,

el gener de 2001, i el 2013, havia atresorat més de 77 milions d'euros només en conferències, segons publicà fa dos anys *The Washington Post*. Com a avançament de drets d'autor del seu llibre de memòries, *My Life*, que va vendre uns 2,5 milions d'exemplars, rebé un taló de 15 milions de dòlars, 13,2 milions d'euros. El cas de Clinton és peculiar. No només és una estrella ell sinó tota la seva família. L'esposa, Hillary, ex-secretària d'Estat en el primer govern de Barack Obama, també es dedica a fer conferències a raó de 200.000 dòlars per ocasió, segons *The New York Times*. Però és que fins i tot la filla única del matrimoni, Chelsea, de 34 anys, ja ha deixat la feina que feia per entrar en el negoci familiar: 75.000 dòlars per conferència, uns 66.000 euros. De què parla? Doncs sobre la importància de combatre la diarrea als països subdesenvolupats, per exemple. En realitat, tant se val. El seu llinatge és Clinton. I això és el que atreu. La família s'ha convertit en una màquina de fer diners. Segons el diari just abans citat, el 2013 la fortuna dels Clinton superava els 100 milions d'euros.

Un altre cas espectacular d'ex-president que s'ha fet més que ric, riquíssim després de deixar la política, és el de l'antic primer ministre de Sa Graciosa Majestat, Tony Blair. Disputa a Clinton el lideratge en el negoci dels ex-presi-

dents. Gaudeix d'una renda vitalícia de 91.500 euros anuals, a més de disposar d'oficina, seguretat, xofers i personal de suport a costa del contribuent. Però des del moment que sortí del 10 de Downing Street ja tenia pensat que això no li bastava per a res. *Daily Telegraph* publicava fa dos anys que havia acumulat una fortuna d'uns 84 milions d'euros d'ençà que el 2007 deixà de ser primer ministre. Com ha amassat tal riquesa en tan poc temps? Doncs essent consultor de J. P Morgan Chase, per la qual cosa cobra uns 3 milions d'euros anuals; de Zurich Insurance, uns dos milions més. A banda, també és membre dels consells d'administració de la coreana UI Energy i de la multinacional francesa de productes de luxe LVMH, sense que consti quant cobra en aquests dos casos. A més, ha creat una agència per a assessorament internacional, Tony Blair Associates, i dues empreses, Windrush Ventures Ltd i Firerush Ventures Ltd, que canalitzen totes les conferències —a 200.000 euros per ocasió— que fa arreu del món i gestionen el creixent patrimoni: vuit propietats immobiliàries de luxe, un palau inclòs, distribuïdes per tot Anglaterra. Igual que passa en el cas dels Clinton, la seva esposa Cherie també fa conferències, a 30.000 euros cada una.

En els últims anys ha aixecat certa polèmica a Gran Bretanya la gran fortuna dels Blair. Molta gent té difícil d'encaixar que un antic primer ministre laborista acumuli a tanta velocitat tal quantitat de diners i de luxoses propietats, viatgi habitualment a bord de jets privats i porti un nivell de vida de la classe més alta i exclusiva de Londres. Però també s'ha de dir que és l'únic dels grans negociants de la condició d'ex-president que té una tangible activitat en el món de la solidaritat a la qual dedica molts de diners i esforços. Ha creat quatre fundacions de col·laboració amb els països subdesenvolupats i sovint fa importants donatius a causes socials, com per exemple va fer amb els 5,5 milions d'euros que guanyà per publicar el seu llibre de memòries *A journey, my political life* ("Un viatge, la meua vida política") que regalà al fons d'obres de caritat de les forces armades britàniques.

Miquel Payeras